

Lieta C-661/23 [Jeszek] ⁱ**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 9. novembris

Iesniedzējtiesa:*Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie* [Varšavas kara
apgabaltiesa] (Polija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2023. gada 9. novembris

Kriminālprocess pret:

R. S.

Pamatlietas priekšmets

Kriminālprocess otrās instances tiesā pret majoru R.S., kurš tika notiesāts pirmajā instancē ar spriedumu, kas nav galīgs, par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Kriminālkodeksa (turpmāk tekstā – “KK”) 343. panta 1. punktā vienlaikus ar 338. panta 1. punktu, lasot to kopsakarā ar KK 12. panta 1. punktu un kopsakarā ar KK 11. panta 2. punktu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Valsts tiesiskā regulējuma, kurā ir paredzēta tāda militārās tiesas tiesneša pensionēšana *ipso jure*, kurš ir atzīts par nespējīgu pildīt profesionālo militāro dienestu, bet spējīgu pildīt tiesneša pienākumus, saderība ar Savienības tiesībām, ņemot vērā LES 2. pantu, 4. panta 2. un 3. punktu un 19. panta 1. punkta otro daļu kopsakarā ar Pamattiesību hartas 47. pantu.

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai Savienības tiesības – tostarp Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pants un tajā paustā tiesiskuma vērtība, kā arī LES 19. panta 1. punkta otrā daļa kopsakarā ar Pamattiesību hartas 47. pantu – ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā:

a) *ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny* [2022. gada 11. marta Likuma par dzimtenes aizsardzību] 233. pants redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti *ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw* [2023. gada 28. jūlija Likumā, ar ko groza Civilkodeksu un dažus citus likumus] (2023. gada *Dz.U.*, 1615. poz.), ar ko atceltas valsts militārās tiesas tiesneša tiesības palikt tiesneša amatā attiecīgajā tiesā pēc šī tiesneša atvaļināšanas no profesionālā militārā dienesta (tostarp sakarā ar viņa atzīšanu par pastāvīgi nespējīgu pildīt profesionālo militāro dienestu), kas ietver arī šī tiesneša tiesības piedalīties šīs tiesas iztiesāšanas sastāvā lietās, kas viņam tika piešķirtas pirms šo noteikumu stāšanās spēkā;

b) *ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw* 13. pants, kurā ir noteikts, ka a) apakšpunktā minēto noteikumu spēkā stāšanās dienā valsts militārās tiesas tiesnesis, kurš ir atvaļināts no profesionālā militārā dienesta iepriekš aprakstītajos apstākļos, tiek pensionēts *ipso iure*?

Vai, lai sniegtu atbildi uz šo jautājumu, ir nozīme tam, ka 1.b) jautājuma minētā norma ir un būs attiecināta tikai uz vienu tiesnesi, kas ir iesniedzējtiesas loceklis (tā sauktās *ad hominem* tiesības), un ka vienlaikus ir saglabātas analogas tiesības prokuroriem, saskaņā ar kurām viņi var palikt militāro lietu prokuroru amatā, neraugoties uz atvaļināšanu no profesionālā militārā dienesta?

2) Vai Savienības tiesības, tostarp 1. jautājumā minētās tiesību normas, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts militārās tiesas tiesneša pensionēšana *ipso iure* 1. jautājumā minētajos apstākļos nav spēkā, kā rezultātā šis tiesnesis var turpināt darbu iesniedzējtiesas sastāvā un ka visām valsts iestādēm, tostarp tiesām, ir pienākums nodrošināt viņam iespēju turpināt darbu šajā tiesas sastāvā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā līdz šim?

3) Vai Savienības tiesības, tostarp LES 2. pants un tajā paustā tiesiskuma vērtība, LES 4. panta 3. punkts un tajā paustais lojālas sadarbības princips, LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, LESD 267. pants un efektivitātes un pārākuma principi, no vienas puses, un LES 2. pants un tajā paustā demokrātijas vērtība, LES 4. panta 2. punkts un varas dalīšanas princips, no otras puses, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesas tiesības vai, pakārtoti, pienākums apturēt to valsts tiesību normu piemērošanu, par kurām iesniegts

lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, tostarp likuma normu, tieši izriet no Savienības tiesībām?

Vai, lai sniegtu atbildi uz šo jautājumu, ir nozīme tam, ka valsts tiesībās nav paredzēta iespēja tiesai, kas iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, apturēt valsts tiesību normu piemērošanu un ka pamatlietas apstākļos ir nepieciešams nolēmums par šādu apturēšanu līdz brīdim, kad iesniedzējtiesa būs izskatījusi Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas ietverti atbildē uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Līguma par Eiropas Savienību 2. pants, 4. panta 2. un 3. punkts un 19. panta 1. punkta otrā daļa;

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (2023. gada Dz.U., 1615. poz.) 10., 13. pants;

- 10. pantā ir noteikts: “*ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny* (Dz.U., 2305. poz., un 2023. gads, 347. un 641. poz.) 233. pants tiek izteikts šādā redakcijā: “Gadījumā, ja militāro lietu prokurors, kurš ir profesionālā dienesta karavīrs, tiek atvaļināts no profesionālā militārā dienesta, viņš paliek prokurora amatā attiecīgajā prokuratūras organizatoriskajā struktūrvienībā neatkarīgi no prokurora amatu skaita šajā struktūrvienībā.””.
- 13. pantā ir noteikts: “No profesionālā militārā dienesta atvaļināts militārās tiesas tiesnesis, kurš šī likuma spēkā stāšanās dienā paliek tiesneša amatā, tiek pensionēts ar šo dienu. [...]”. Grozījumu likuma 14. pantā ir noteikts, ka abas tiesību normas stājas spēkā 2023. gada 15. novembrī.

Polijas Republikas Konstitūcijas 175. panta 1. punkts, 180. pants;

Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny 233. pants redakcijā, kas bija spēkā līdz 2023. gada 14. novembrim, kurā ir paredzēts: “ja militāro lietu tiesnesis vai prokurors, kurš ir profesionālā dienesta karavīrs, tiek atvaļināts no profesionālā militārā dienesta, viņš paliek tiesneša vai prokurora amatā attiecīgajā tiesas vai prokuratūras organizatoriskajā struktūrvienībā neatkarīgi no tiesneša vai prokurora amatu skaita šajās struktūrvienībās”.

Īss pamatlīetas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Šajā lietā faktiskie apstākļi un tiesvedība ir analogiska tai, kādi tie ir lietā C-646/23.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 2 Būtībā pamatojums ir lielā mērā identisks lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-646/23 pamatojumam.
- 3 Attiecībā uz otro jautājumu iesniedzējtiesa precizē, ka tas attiecas uz sekām tam, ja tiktu atzīts, ka minētās valsts tiesību normas nav saderīgas ar Savienības tiesībām. Iesniedzējtiesai ir šaubas par to, kā spriedums, ko Tiesa pieņems, ietekmēs to valsts tiesību aktu efektivitāti, kuros ir paredzēts, ka tiesnesis, kas ir iesniedzējtiesas loceklis, tiek pensionēts *ipso jure*. Lai noskaidrotu praktiskās sekas, ko radītu atzīšana, ka minētie noteikumi nav saderīgi ar Savienības tiesībām, iesniedzējtiesa lūdz sniegt atbildi, vai valsts iestādēm, tostarp tiesām, šādā gadījumā būtu jāļauj šim tiesnesim turpināt pildīt tiesneša pienākumus saskaņā ar nosacījumiem, kas bija spēkā līdz šim.
- 4 Attiecībā uz trešo jautājumu iesniedzējtiesa precizē, ka tas attiecas uz valsts tiesiskā regulējuma piemērošanas apturēšanas spēkā esamību laikposmā no Tiesas atbildes sniegšanas uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu līdz brīdim, kad tiks pieņemts lēmums pēc šīs atbildes. Polijas tiesību aktos, tostarp *Kodeks Postępowania Karnego* [Kriminālprocesa kodeksā], nav paredzēts mehānisms jebkāda spēka noteikumu piemērošanas apturēšanai, un tādēļ Savienībai atbilstoša interpretācija nav iespējama. Vienlaikus iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai šāda apturēšanas iespēja, ja runa ir par likuma normu, ir saderīga tostarp ar varas dalīšanas principu, LES 2. pantā nostiprināto demokrātijas vērtību vai, visbeidzot, LES 4. panta 2. punktu. Tādējādi atbilde uz šo jautājumu ir objektīvi nepieciešama, jo pretējā gadījumā, tiklīdz tiks saņemta Tiesas atbilde – un pirms tiks pieņemts jebkāds spriedums, kurā būs ņemti vērā šajā atbildē ietvertie Savienības tiesību interpretācijas elementi –, lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iedarbība būtu iluzora, jo iesniedzējtiesas tiesnesis būtu pensionēts *ipso jure*.
- 5 Lūguma izskatīt lūgumu paātrinātajā tiesvedībā pamatojums ir identisks pamatojumam, kas izklāstīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-646/23.